

MUNKHOLM MARIAGER

Springvandet (7), som Hans Dahlerup, der var herredsfoged i Mariager 1870-77, i sin funktionsperiode fik indrettet midt i en lille idyllisk skovsø.

Francisco Maro Tetens

blev født 18. november 1791 i Maren Mølle, hvor hans far, Henrich Tetens (1789-1814 herredsfoged i Mariager), dengang boede.

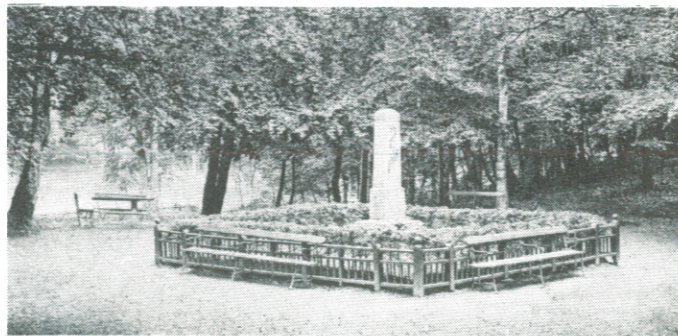
Allerede i begyndelsen af 1800-tallet havde herredsfoged Tetens ladet Munkholm-anlægget oprette, og sønnen overlod byen anlægget til brug. Ifølge gavebrevet i 1839 var det ikke mindst byens vilje til at vedligeholde og forsikre Munkholm, der motiverede Tetens til at overdrage byen det til ejendom.

Den unge Tetens' hu stod til søen, og han var kun 15 år, da han bestod styrmandseksamen. Kort efter brød krigen mod englænderne ud, og da Danmark hurtigt stod uden nogen egentlig flåde, blev han i 1808 ansat som chef for én af de mange danske kaperbåde. I januar 1811 tildeltes han under et ophold hos forældrene i Mariager dannebrogskorset på grund af udvist konduite, men samme år gik det galt. Et angreb på en engelsk konvoj mislykkedes, og løjtnant Tetens måtte vandre i »prisonen«. Han blev dog løsladt samme år.

Efter freden søgte Tetens embede i toldvæsenet, og i de følgende år arbejdede han sig op gennem graderne. I 1834 blev han fungerende overtoldkontrollør for Jylland. Han havde stadig bopæl på Maren Mølle, og samtidige beretninger nævner ham som en dygtig landmand.

Da han i 1847 blev udnævnt til overtoldinspektør for Nørre-Jylland, måtte familien dog tage bopæl i Århus, hvor han døde den 2. marts 1862. Som embedsmand karakteriseres han som særdeles duelig og retsindig.

Tetensstenen (2), som i maj 1876 rejstes til minde om Francisco Maro Tetens, der ved et gavebrev af 17. februar 1839 forærede lystanlægget Munkholm til Mariager by.

Den tidligere omtalte Eremithytte (4) har en historie, som menes at strække sig helt tilbage til klostertiden, hvor man måske har anvendt den til midlertidig anbringelse af klosterindvånere til afsvælg, når kødets lyster overvældede dem.

Herredsfoged Dahlerups datter, Nanna, nævner dog i sine barndomsindringer den mulighed, at hytten kan have huset en særlig from broder, som var flyttet bort fra de andres samfund og boede ganske alene i den stille skov. Den ene væg var dengang (o. 1875) optaget af en tarvelig stenseng, mens der ved den anden var et ildsted, hvis store sten stadig var sorte af ilden, hvor eneboeren havde tilberedt sit tarvelige måltid.

Hun beretter videre, at hun engang sammen med nogle andre børn havde vovet sig ind i Eremithytten, skønt dette næsten var helligbrøde. Imidlertid gnistrede et par gloende ildøjne dem i møde, så de kom meget hurtigt ud igen. Det var, som om den gamle eremit stadig vogtede sin helligdom.

Ikke langt fra hytten ligger »Helliget« (1), der i lang tid efter reformationen var meget søgt på grund af sin lægedoms-kraft. Folketraditionen udpeger kilden som stedet, hvor to drabelige riddere, Hem og Sem, udkæmpede deres berømte duel om den underskønne jomfru Maria. Skæbnen ville imidlertid, at begge riddere omkom. I sorg herover druknede jomfruen sig i fjorden. Hendes rige gods tilfaldt klostret, og stedet, hvor hun fandt sit sidste hvilested, kaldtes efter hende Mariæ-Ager. Kilden er naturligvis sprunget på det sted, hvor hun fældede sine modige tårer over bejlernes afsjælede legemer!

Endnu i 1800-tallet havde man stor tiltro til kildevandet. For en Mariager-familie gik børnenes spadseretur sammen med barnepigen altid til kilden i Munkholm, hvor man i en feltflaske hentede drikkevand til middagsbordet!

På samme tid spadserede byens familier i anlægget på søn- og hel-lig dage. Man spiste medbragt mad og kogte vand på maskine til te. Under sådanne forberedelser skete det undertiden, at de unge, som spejlede sig i kilden, opdagede, at de to billeder blev til ét, som ikke mere kunne skilles ad.

Fra udsigtspavillonen (3), der er opført i 1888 efter tegning af den kendte arkitekt Lundquist, havde man tidligere en storslået udsigt over by og fjord. Pavillonen er dekoreret med navnetræk fra et utal af besøgende, og der hvistes endog om, at de besøgende kan have haft andre gøremål på stedet end blot at ridse deres navnetræk ind i de gamle stolper. Pavillonen er stadig et yndet udflugtsmål.

På stedet lå en tidligere pavillon, som af førnævnte Nanna Dahlerup beskrives som et »morsomt lille hus med stråtag«. Hun beretter videre i sine erindringer: »Her var runde bænke langs siderne, og i midten et stort bord, hvor man kunne sidde og drikke sin te med dejlig rejemad til - ja, det vil sige, når man selv havde det med, for her var der ingen opvartere, som balancerede med bakker ...«

Endelig bør også omtales kæmpefyrrer »Granfatter« (5), der for ikke så mange år siden benyttedes af byens ungdom som en mand-domsprøve, hvor det gjaldt om at komme helt til tops og velbeholdent ned igen.

Udgivet på initiativ af Munkholm-komiteen med støtte fra:

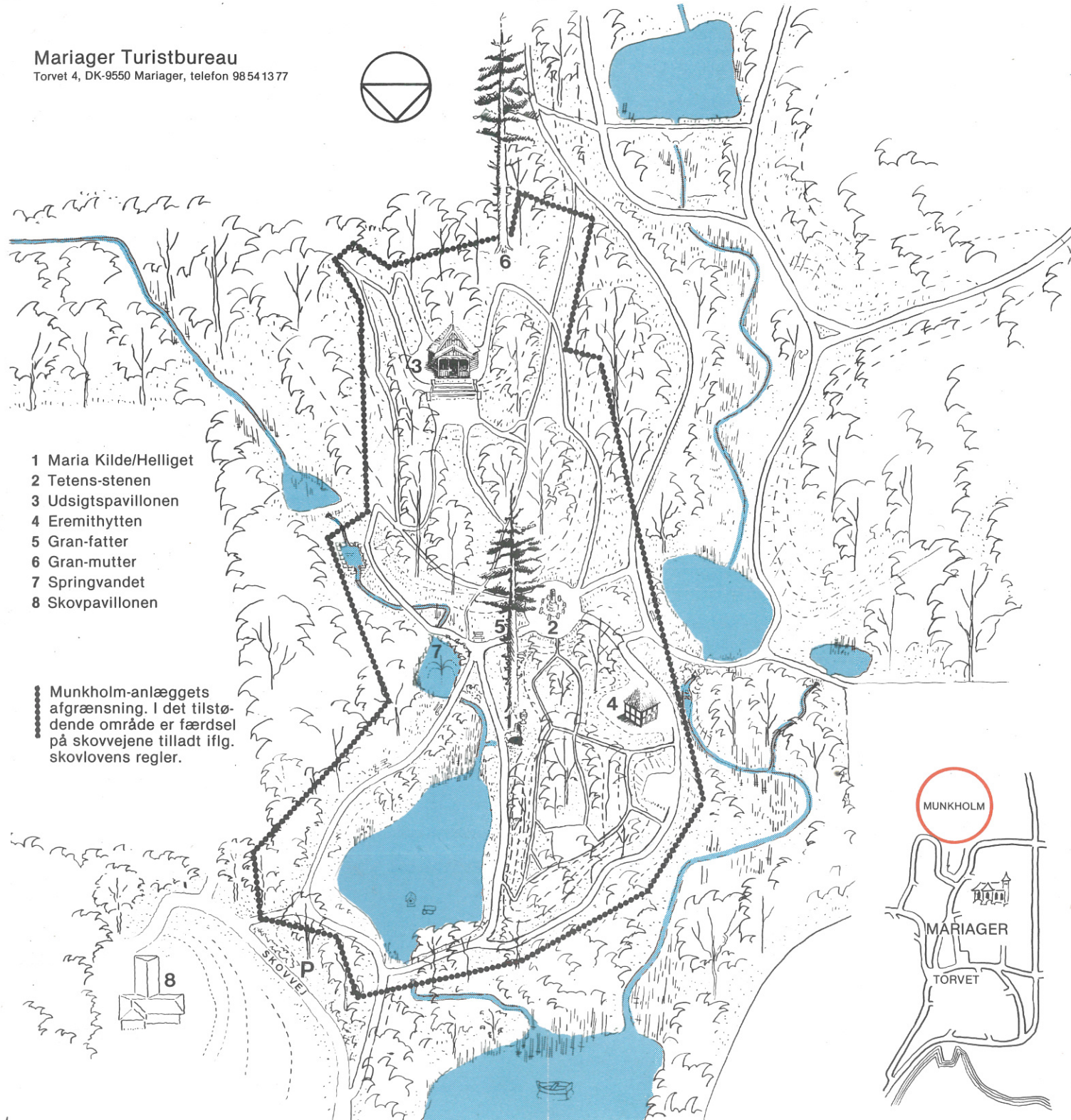

og Turistforeningen for Mariager og Omegn

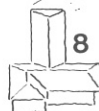
Mariager Turistbureau

Torvet 4, DK-9550 Mariager, telefon 98 54 1377

- 1 Maria Kilde/Helliget
- 2 Tetens-stenen
- 3 Udsigtspavillonen
- 4 Eremithytten
- 5 Gran-fatter
- 6 Gran-mutter
- 7 Springvandet
- 8 Skovpavillonen

Munkholm-anlæggets afgrænsning. I det tilstødende område er færdsel på skovvejene tilladt iflg. skovlovens regler.

MUNKHOLM

MARIAGER

TORVET

I en gammel beskrivelse af Mariager fortælles det, at skovene langs fjorden i klostertiden var så tætte, at et egern kunne løbe i træernes grene fra Hobro til Mariager uden at betræde jorden. Målet for en sådan løbetur kan udmærket have været den smukke del af de tidligere så store skove, som i dag benævnes MUNKHOLM. Desværre har byens borgere og turister i de seneste år ikke haft øje for stedets skønhed og idyl. Men vi skal nu ikke særlig langt tilbage i tiden, da Munkholm-anlægget var byens foretrukne udflugtsmål.

Langt ind i dette århundrede samledes byens borgere på festlige dage (grundlovsdag, valgdage, kongelige fødselsdage o.l.) på Torvet. Herfra gik turen med musik og faner i spidsen ud til festpladsen i Munkholm, hvor der holdtes taler, og hvor der ved nogle af disse lejligheder kunne være både gøgl og cirkus. Festpladsen lå tidligere ved Eremithytten (4), hvor der var gravet en plads ind i bakken. Når der skete noget nede på denne plads, så kunne man være helt sikker på, at bakkerne oven for den var tæt besat med byens interesserede ungdom. Man havde herfra et fortræffeligt overblik over stedet, også når byens bedsteborgere - tro det, om man vil - spillede cricket her!

De første børnefester (kendt fra i hvert fald 1891) bevirkede, at man måtte indrette en større og mere solid danseestrade. Den opførtes ved indgangen fra Skovvej til anlægget. Almindeligvis var den første time for børnene, men herefter tog byens ungdom og de voksne fat.

